

nimirum a Cyro usque ad Alexandrum Macedonem computantur anni	201
Ab Alexandro ad Antiochum	112
Hinc ad Joannem Hircanum	90
Ab Hircano ad Herodem Magnum	93
Hujus anno trigesimo sexto, si ejus anni computentur ab eo tempore, quo salutatus fuit rex a Romanis, natus est Christus	36
Summa annorum	532

Addatur hæc summa epochæ libertatis judaicæ, sive anno mundi 3468, et conflabitur summa annorum 4000, quos a mundi creatione usque ad Redemptoris nostri Nativitatem innixi eruditissimorum virorum calculis diximus numerandos.

Habet iste computus præsidium aliquod in traditione Hebræorum, attributa Eliæ prophetæ in Thalmud, lib. *Sanhedrin*, cap. Helec, quæ est hujusmodi: *Sex millia annorum mundi, et postea interitus; duo millia inanitatis, duo millia legis, duo millia annorum Messia*¹. Sed quoniam hæc traditio non est Eliæ Thesbitæ, sed rabbini ejusdem nominis, qui floruit circa annum 154 a restituto templo, atque nostrum non est definire futura tempora, quæ, ut legimus Act. 1, 7: *Pater posuit in sua potestate*; ideo non alius erit nobis traditionis illius usus, nisi ad revincendam pervicaciam Judæorum, qui licet exacti sint, Herode alienigena inter ipsos regnante, anni 4000, irritis tamen votis, et per orbem dispersi adhuc Messiam præstantur.

¹ Nicolaus cardinalis de Cusa, in *Conjectura de novissimis dieb.*, n. 12 et 13, verius esse opinatur, tot annos a Moysis morte usque ad Christum fluxisse, quot ab Adam usque ad dies Noe, et quot a diebus diluvii sub Noe usque ad mortem ipsius Moysis; adeo ut tot fluere debeant a Christo usque ad complementum annorum. Ita præeunte Philone, omne tempus dividit in quatuor partes, quarum postrema a Christi resurrectione ad mundi finem extendatur. Qua sententia, si vera foret, apertum esset quomodo Christus dicatur mortuus *in medio annorum*, et quare tempus, quod a morte Christi ad mundi finem decurrit, seu postremum quaternarium, appellatur *finis sæculorum ac tempus novissimum*. De hac pariter conjectura nihil temere definimus.

Constat ex dictis sex mundi ætates ante Christi adventum distingui:

I. A creatione ad diluvium annorum	1656
II. A diluvio ad vocationem Abrahæ	426
III. A vocatione Abrahæ ad Exodum	430
IV. Ab Exodo ad templum	479
V. A templo ad finem captivitatis	477
VI. A soluta captivitate ad Christum	532
Summa annorum	4000

CAPUT XI.

PROFANÆ EPOCHÆ QUÆ PRÆCEDUNT ÆRAM CHRISTIANAM.

Sequuntur modo epochæ illustriores quarum in historia frequentior est usus. Harum prima est *imperii Assyriorum*, ejus initia recentior chronologia statuit in anno P. Julianæ 3447, mundi 2737, ante Christum 1267¹, quo tempore Ninus, Beli filius, initio fœdere cum Ariæo, rege Arabum, Asiam fere totam in sui potestatem redegit, ut litteris tradiderunt Herodotus, Appianus Alexandrinus et Dionysius Halicarnassensis. Petavius tamen, lib. XIII *De doctrina temp.*, statuit imperii Assyriorum primordia in anno P. Jul. 2604, ante Christum 2110.

¹ Ita etiam in IV mundi ætate Jacobus Usserius. Plures statuerunt hujus imperii, regnique babilonici initia in anno m. 1717, eo quod Calisthenes philosophus dixerit captam ab Alexandro Macedone Babylonem anno epochæ Assyriorum 1903; captam vera Babylonem ab Alexandro anno 3619, a quo deductis annis solidis 1903, manet initium Babylonis in anno 1717. Ita Galvisius; sed Alexandro dedita est Babylon an. P. J. 4382, mundi 3672, ante Christum, seu ante æram christianam 332. Franciscus Junius, Pareus, Piscator, alique auctorem imperii assyrici faciunt non Assur aut Ninum, sed hujus parentem Nemrodum. Hunc autem et Ninum eundem hominem fuisse contendit in sua *Chronologia* Mercator. Semiramidem Nino uxorem fuisse tradit Diodorus Siculus. A Semiramide positum Nino epitaphium excisum in columna, in libro *De æquivocis*, refert Xenophon. Epitaphium est quod sequitur: « Mihi pater Jupiter Belus, Avus Saturnus » Babilonius, Proavus Chus, Saturnus Æthiops, Abavus Saturnus Ægyptius, Atavus Coelus Phœnix Ogyges. » Hunc esse Noe perspicuum est; ideoque Saturnius Ægyptius est Cham, et Ninus fuit filius Beli, filii Nemrod, filii Chus, filii Cham, filii Noe. At qua ratione cogimur epitaphium illud probare et subscribere Xenophonti?

Is enim putat Ninum fuisse Asur, filium Nemrod, filii Chus, filii Cham, filii Noe, ac Nemrodum esse Belum, qui condidit Babylonem, de quo Gen. x, 10. Non videtur mihi ea opinio inverisimilis; nam Babylonem conditam a Belo tradiderunt quoque Abydenus apud Eusebium, lib. IX *De præp. evang.*, cap. xli, et Dorotheus Sydonius eo versu :

Antiqua urbs Babylon, Tyrio quæ condita Belo.

Nemrod autem dictus est *Belus*, quoniam Ninus, ut inquit S. Hieronymus, in cap. ii Oseæ, patrem suum in Deum retulit, ac Deus in Daniele *Bel* dicitur; unde *Belus* Assyriorum, et *Baal*, quem Sidonii et Phœnices coluerunt.

Certior est epocha secunda *excidii Trojæ*, regiae olim, et clarissimæ urbis Phrygiæ minoris, sitæ ad montem Idam, oramque maritimam. Nam Ilium eversum anno 408 ante primam olympiadem, fere omnes consentiunt, Capellus, Petavius, Usserius, alii; idque Græcorum chronica testantur, auctore Eusebio, in X *De præp. evang.* Quamvis autem Tatianus, apud eundem Eusebium, et Eratosthenes, apud Clem. Alexandrinum, in I *Strom.*, a Trojæ excidio ad priorem olympiadem numerent annos 407, hæc tamen unius tantum anni differentia nequit nos a communi opinione divellere. Annus vero 408, ante olympiadem 1, est annus P. Jul. 3530, mundi 2820, ante Christum 1184. In hoc itaque anno Troja capta et Ilium dirutum est.

Tertia est epocha *regni Argivorum*, quorum primus rex Inachus in Peloponneso principatum iniit anno P. Jul. 2858, m. 2148, ante æram christianam 1656. Ab anno tamen superiori Inachi regnum auspicatur Petavius, lib. XIII *De doctr. temp.*, quod, cum minimum discrimen sit, non moramur.

Proxima est epocha *olympiadum*, quæ statuitur omnium suffragio in anno P. Julianæ 3938, mundi 3228, ante Ch. 776, die 19 mensis julii. Loquimur de olympiadum supputatione qua utuntur Græcorum historiae, ab hoc dumtaxat tempore meliori annorum rerumque serie digestæ, ac minus fabulosæ. At Græci enumerant olympiades a prædicto anno P. Jul. 3938, quo anno ludos olympicos instauravit Iphitus, et stadio vicit

Corebus Eleus. Hinc olympiades istæ *iphitææ* vulgo appellantur. Verum ante annos 430 agonem olympicum constituerat Hercules Idæus, et quinto quoque anno jusserat celebrari, auctore Pausania in Eliacis. Est olympias spatium annorum quatuor, ex eo appellata, quod juxta Olympiam Elidis civitatem, quæ et Pisa dicta est, quinto quoque anno fierent certamina gymnica in honorem Jovis Olympii. Ita Vossius in Etymologico. Quatuor itaque annis transactis nova inchoatur olympias, adeo, ut æra christiana, quæ figitur in anno iphitææ 777, initium ducat ab anno 1 olympiadis 195.

Quinta est epocha *Urbis conditæ*, constituenda in anno P. Jul. 3961, mundi 3251, ante æram communem 753. Quamvis enim diversa statuuntur a chronologis Urbis initia, quæ a M. Porcio Catone, a Fastis capitolinis, a Fabio Pictore et Lucio Cincio traduntur, atque in partes distrahunt chronologos, nihilominus recentiores sensu unanimi auspicantur, æram christianam ab anno U. C. 754, ideoque supponunt ante eandem æram annos Urbis 753 præterisse. Atque recentiorum sententiæ suffragatur, quod hæc sit opinio Varronis, et communiori recepta plausu, unde anni U. C. hic supputati, appellari solent anni Urbis *Varroniani*. Deinde Dionysius Halicarnassensis, lib. I, Cato, aliique scribunt, conditam Romam anno 432 post Trojæ excidium, qui annus concurrat cum anno P. Julianæ 3961. Præterea juxta Varronem et Plutarchum natalia Urbis statuuntur in anno Iphiti 24, id est, anno 4 olympiadis 6¹, qui unus idemque est cum prædicto anno P. Julianæ 3961, ante Christum 753.

Hanc itaque epocham et nos sectabimur in annis Urbis enumerandis. At prætermittere nolumus non minori probabilitate inniti sententiam illorum, qui censent conditam Romam anno P. Julianæ 3966, mundi 3256, ante Christum 748, id est, toto quinquennio post Palilia varroniana. Fulcitur hæc opinio, quam cæteris præferendam putant Panvinius noster et Jacobus Usse-

¹ Conditam Romam anno 2 olympiadis septimæ ex sententia Cornelii Nepotis et Lutatii scribit *Polyhist.* cap. i, Solinus. Antea appellatam *Valentiam* quidam putant. Vide ibi *Exercit. Salmasii*. Ex nomine sententiarum est orta diversitas, siquidem et Ρόμη et robur, ac *Valentia* idem sonant.

rius, Fabii Pictoris auctoritate, et sæcularium ludorum, fastorumque ratione; quibus momentis evincitur Romam fuisse conditam anno Iphiti 29, seu anno 1 olympiadis 8, ante æram christianam 748, atque anno 6 varroniano.

Sexta epocha est *Nabonassari*, statuenda in anno P. Jul. 3967, m. 3257, ante Ch. 747. Primum quoniam communi fere chronologorum consensione prior annus Nabonassari incidit in annum Iphiti 29, labentem, sive in annum 1 olympiadis 8, itidem labentem, atque in annum U. C. 7, si a kalendis januariis, non a Palilibus computetur; atque hi omnes characteres quadrant anno P. J. 3967. Deinde in canone regum Babyloniorum edito a Ptolomæo, a principio regni Nabonassari usque ad obitum Alexandri Magni, numerantur anni 424; decessit autem Alexander anno P. J. 4390, ante ær. chr. 324, qui est annus quadragesimus vicesimus quartus, computatus ab anno P. Jul. 3967. Præterea Censorinus, qui scribebat librum de die natali *cos. Ulpio et Pontiano*, cap. xiii, eundem consulatum adscribit anno Nabonassari nongentesimo octogesimo sexto. Incidit vero consulatus Ulpii et Pontiani in annum ær. chr. 238. Adde huic numero annos 747, ante vulgarem æram, conficitur summa annorum 985, qui ante prædictum consulatum fluxerunt. Igitur anno 747 ante æram chr., sive anno P. Jul. 3967, constituenda est epocha Nabonassari¹.

Inquiritur quisnam fuerit Nabonassarus, cujus epocham nuper definivimus. Andreas Oleander, Joannes Funcius et Botinghus existimant Nabonassarum esse eundem cum Salmanasare, patre Sennacherib, de quo IV Regum, xviii, 9, ac putant opinionem suam comprobari nominum similitudine; sed illos prolixè refellit Isagoge chronologica Sethus Calvisius. Et quidem ratio temporum non convenit, nam quo tempore Salmanasar imperabat Assyriis, Babyloniorum rex erat Bero-

¹ Hac æra Nabonassari nihil antiquius reperiri in Chaldæorum astronomis plures viri docti observarunt; unde constat pertentam esse ipsorum Chaldæorum jactantiam, dum ab eo tempore, quo astra observari cœperunt, usque ad expeditionem Alexandri Magni fluxisse autumant annos 470000.

dach, filius Baladan, Regum iv, xx, 12, sive Merodach Baladan, Is. xxxix, 1. Iste vero Merodach non alius est quam Maidoch Cempad, qui juxta canonem Ptolomæi regnavit in Babylone anno 27, postquam imperium illud instituit Nabonassarus. Igitur Nabonassarus alterius imperii fuit moderator, alterius Salmanasar, et ille aliquantulum senior isto. Neque ulla est nominum similitudo, cum Salmanasar scribatur *Salmane-sel* et Nabonassarus *Nebonepter*, si recurramus ad fontes. Nabonassarus itaque idem est ac Baladan primus, unde genitus est Merodach Baladan, memoratus ab Isaia. Appellatur idem Baladan ab Herodoto Belesus, atque is est qui, conspirante Arbace aut Pharnace, Mediæ præfecto, destruxit imperium Assyrium, regnumque Babyloniam occupavit. Ita imperii Baladan initia adeo fuerunt conspicua, ut æram hanc constituerent, quam dicimus epocham Nabonassari.

Septima epocha est *Cyri seu monarchiæ Persarum*, figenda in anno P. Jul. 4178, m. 3468, ante æram christ. 536. Hoc enim anno Cambyse patre in Persia defuncto, Cyrus potitus est monarchia totius Orientis, Judæisque in regno suo versantibus, facultatem concessit in patriam redeundi, ac templum Jerosolymitanum iterum ædificandi, ut diximus cap. præcedenti.

Octava epocha est *monarchiæ Græcorum*, cujus initia referri debent ad an. P. Jul. 4384, m. 3674, ante Chr. 330. Enimvero Alexander Philippi Macedo successit patri defuncto, anno ætatis suæ vigesimo, P. Jul. 4378, et anno 1 olympiadis 111, quo anno Philippum inter ludos occisum a Pausania scribunt Diodorus, Plutarchus et Arrianus. Delevit autem Alexander Darii copias, et ipse Darius Bessi parricidio interiit anno 3 olymp. 112, P. Julianæ 4384, atque ita Alexander anno regni sui sexto, ut historici tradunt, toto Oriente potitus est; æra itaque Græcorum, si computetur a monarchia Alexandri, recte in anno 330 ante æram vulgarem constituitur.

Alexandri tamen distinguuntur æræ aliæ duæ: quarum prima supputatur a morte Philippi, id est, ab anno 1 olymp. 111, ante æram christianam 336, ut nuperrime dicebamus;

altera vero ab anno 3 ejusdem olymp. 111, ante Chr. 334, et P. Jul. 4380, quo anno idem Alexander electus Græcorum adversus Persas imperator, in Asiam transmisit, et Darium ad Granicum amnem illustri certamine superavit. Atque hæc æra in anno tertio regni Alexandri figenda, a Diodoro, Plutarcho, Curtio cæterisque historicis peculiari ratione adnotatur, idemque historici olympiadem centesimam undecimam, in quam incidit, vocare solent antonomastice τὴν Ἀνολυμπιάδα.

Complures, dum annos Græcorum enumerant, utuntur *epocha Seleucidarum*, quam nono ponimus loco. Pro hujus epochæ intelligentia sciendum est ab Alexandro, qui naturæ concessit anno P. Jul. 4390, olymp. 114 anno 1, et ante Chr. anno 324, posteaquam a morte Philippi regnasset annis 12 et mensibus 8, nullum designatum fuisse imperii successorem; tametsi apud Perdiccam, cui moriens annulum suum dederat, summa potestas aliquandiu vigerit. Diviso itaque inter Macedones imperio, Seleucus Babylonem invasit, atque inde expulso Nicanore, duce Antigoni, Mediam, Susianam, cæterasque finitimas regiones in suam redegit potestatem. Contigit id anno 1 olymp. 117, id est, anno P. Julianæ 4402, mundi 3692, ante Christum 312, et Urbis conditæ 442. Atque hæc est epocha Seleucidarum, quam auctor libri I Machabæorum computat a mense Nisan et a verno tempore; auctor autem II libri ab autumno et a mense Tisri. Quare nulla est contradictio quod lib. I Mach., cap. vii, 4, statuitur initium regni Demetrii in anno Seleucidarum 151, et lib. II, cap. xiv, 4, in anno 150. Hæc Seleucidarum æra ab autumno subducta appellari consuevit *æra contractuum*, quod autumnali tempore collectis segetibus et vindemia peracta, prædia novis colonis inito contractu locentur.

Me non latet nonnullos supputare annos Seleucidarum, non ab initio regni Seleuci in Babylone, sed ab initio regni ejusdem Seleuci in Syria, id est, ab anno 4 olymp. 119, ante Christum 301, in quo anno ab exercitu Seleuci, Lysimachi et Cassandri Antigonus et Demetrius devicti fuerunt, et Seleucus condidit Antiochiam. Sed qui ita sentiunt, facili negotio refel-

luntur. Primo quoniam Eusebius, in *Chron.*, refert natalia regni Babylonis, Syriæ et superiorum locorum in annum 1 olymp. 117, et in lib. VIII *Demonstr. evang.*, in annum duodecimum post mortem Alexandri, ideoque in annum P. Jul. 4402. Deinde quia concilium nicænum, quod constat celebratum fuisse anno Ch. 325, act. ii synodi chalcedonensis, necnon ab Eusebio, a Dionysio Exiguo, a Cresconio aliisque dicitur celebratum *anno Græcorum* 636, quod falsum erit, nisi Græcorum, sive Seleucidarum æram computaverimus ab autumno anni 312 ante Christum. Postremo quoniam cardinalis Norisius, diss. ii *De epochis Syromacedonum*, tam invicte hanc æram Seleucidarum definivit, ut nullus sit in præsentiarum chronologus, qui hanc sententiam oppugnet.

Jam vero epochæ, quæ remanent explicandæ, inconcussum habent certissimumque principium. Decima itaque est « æra subactæ a Romanis Judææ, » et debellatæ a Pompeio Jerosolymæ. Hæc æra in anno P. Jul. 4651, m. 3941, ante Christum 63 statuenda est. Nam Pompeius an. U. C. 691 *coss. Cicerone et Antonio*, capto templo in solemnibus jejuniis tertii mensis, hoc est, die 28 Casleu, vertente anno 2 olymp. 179, Judæos tributarios romano populo, et licet Hircano reddiderit pontificatum, abstulit illi tamen diadema et Syriam Scauro quæstori suo regendam commisit. Quæ ex Josepho, lib. XIV *Antiq.*, cap. viii, et lib. I *De bello*, cap. v, ex Dione, lib. XXXVII, ex Severo Sulpicio, lib. II *Hist. sacræ*, aliisque historicis, satis comperta sunt. Profecto adnotatione dignum esse videtur, quod eadem die 28 mensis 3 Jerosolyma ante annos 543 a Nabuchodonosor capta fuerat, eademque die post annos 26 rursus ab Herode et Sosio fuit expugnata, ita ut uno eodemque die Judæorum populus olim Babyloniis, deinde Romanis, postea Herodi Idumæo cœperit inservire.

Undecima est *æra antiochena*, cujus initium locandum est in anno P. J. 4665, m. 3955, ante Chr. 49, sive anno 4 olymp. 182, et U. C. 705, *coss. Claudio Marcello et L. Cornelio Lentulo*. Hanc epocham illustravit prælaudatus cardinalis Norisius, dissert. iii *De epochis Syromacedonum*, ex nummis sub Publio

Licinio Muciano et sub Pomponio Flacco procusis. Ex utroque enim numismate constat epocham antiochenam progredi ab autumno prædicti A. U. 705, et P. Jul. 4665. Nam Mucianus fuit Syriæ administrator an. U. C. 821, et Flaccus Syriam obtinuit anno U. 786. In priore autem numismate sub Muciano signatur annus epochæ antiochenæ 117, in altero sub Flacco annus ejusdem epochæ 82. Ut vero annus Antiochenus 117 incidat in annum U. 821, necessum est, ut primus annus epochæ Antiochenorum concurrat cum anno U. 705; idque pari ratione consequitur, si annus U. 786 sit æræ antiochenæ 82. His aliisque gravissimis munimentis Norisius refellit Langium et Scaligerum, qui æram antiochenam inchoarunt ab anno U. C. 706, P. Jul. 4666, necnon Chrismannum et Hervartum, qui annos antiochenos cœpisse autumarunt una cum annis julianis. Quod Norisius validissime propugnavit, traderant aliis monumentis innixi Petavius, lib. X *De doctr. temp.*, cap. LXIV, et Usserius ad annum P. Jul. 4665.

Duodecima est epocha *primi anni juliani*, quæ omnium consensu computatur ab anno U. C. 709, ante æram chr. 45, sive P. Julianæ 4669, mundi vero 3959. Siquidem annus iste, a kalendis januariis computandus, primus est qui sequitur annum *confusionis* et reformationem calendarii factam a Julio Cæsare, ut luxantes annos ad certos limites revocaret.

Decima tertia est epocha *Cæsaris Augusti* sive romani imperii. Principatus autem Cæsaris Augusti varia statuuntur initia. Vel enim computantur a nece Julii Cæsaris, avunculi sui, qui idibus martiis occisus est in senatu, anno U. C. 710, atque ita Augustus imperare cœpit anno P. Jul. 4670, m. 3960, ante æram christianam 44. Vel numeratur ab initio triumviratu, seu fœdere et conspiratione Augusti, Lepidi et Antonii, qui prætextu reipublicæ constituendæ imperium adepti sunt anno U. C. 711, die 27 novembris; atque ita cœpit Augusti principatus anno P. Jul. 4671, m. 3961, ante Christum 43. Vel supputantur a pugna actiaca seu navali certamine quo, apud Actium, urbem et promontorium Epiri, Antonio devicto an. U. C. 723, quarto nonas septemb., cessit Augusto univer-

sum romanum imperium, et sic ipsius principatus inchoatur ab anno P. Jul. 4683, m. 3973, ante æram christ. 31. Hæc a nullo erudito chronologo controvertuntur, ac prolixa dissertatione etiam a nobis alibi complanantur.

Quarta decima est *æra hispanica*, computanda ab anno P. Julianæ 4676, m. 3866, ante æram chr. 38. Labente enim anno U. 715, *coss. L. Marcio et C. Sabino*, Domitius Calvinus Hispaniam Augusto subegit, ut libro XVIII narrat Dio; ac a proximis kal. januariis anni U. C. 716, qui est P. Jul. 4676, cœperunt Hispani inire novum annorum computum. De hac epocha S. Julianus, archiepiscopus toletanus, libro II *Contra Judæos*, inquit: « Æra inventa est ante 38 annos, quam Christus nasceretur¹. Nunc autem acclamatur æra 724. Detrahitur itaque 38 annis, ex quo æra inventa est, usque ad Christi Nativitatem, residui sunt anni 686. » Diximus cap. IX non deesse, qui ipsum commune æræ nomen repetant ab epocha ista Hispanorum.

Postrema et quinta decima epocha est *Herodis Magni*, quo regnante in Judæa natus est Christus. At non unum est regni Herodis principium. Is enim, cum alienigena esset et Idumæus genere, teste Josepho, lib. XIV *Antiq.*, cap. II, post occupatam ab Antonio Syriam, ejusdem Antonii opera declaratus fuit rex a Romanis, *Domitio Calvino et Asinio Pollione coss.*, teste eodem Josepho, cit. lib., cap. XIV, et lib. II *De bello*, cap. item XIV. Perspicuum est autem consulatum Calvini et Pollionis incidere in annum U. C. 713, et 1 olympiadis 185, sive in annum 6 julianum et quintum principatus Augusti, si a nece Julii Cæsaris computetur. Atque annus iste est P. Jul. 4674, mundi 3964, ante ær. chr. 40. At Herodes summa rerum potitus est *Vipsanio Agrippa et Caninio Gallo coss.*, anno U. C. 717, quando captis Jerosolymis periit Antigonus, quasi recurrente in idem temporis momentum illata a Pompeio Judæis calamitate, ut prænotatum est supra, et præcitatus Josephus scribit lib. XIV *Antiq.*, cap. XXVIII. Itaque ab anno U. C.

¹ Loquitur S. Julianus de natali *dionysiano*, nimirum de tempore a quo dionysianam, communemque æram auspicamur.

717, et 4 olymp. 185, Juliano 9 et Augusti 10, sive, quod idem est, ab anno P. Jul. 4667, m. 3967, ante ær. chr. 37, computanda est hæc epocha herodiana. Hinc est, quod Herodes regnasse dicitur annos triginta quatuor a morte Antigoni, triginta vero septem ex quo declaratus fuit rex a Romanis, teste eodem Josepho, lib. XVII *Antiq.*, cap. x, et lib. I *De bello*, cap. ultimo. Mortuus est autem Herodes anno U. C. 751, anno juliano 43, C. Aug. 42 et P. Julianæ 4710, circa festa paschalia, ut lib. XXIX *Th. discipl.*, cap. 1, prop. 3, demonstravimus. Atque hæc de epochis, quæ Nativitatem Domini præcesserunt.

CAPUT XII.

DE ANNO DOMINICÆ NATIVITATIS ET DE ÆRA CHRISTIANA.

Non eadem est, ut quidam existimaverunt, æra christiana et epocha natalis Christi; nam hæc incerta est, illa vero omnino explorata et singulis manifesta. Controvertitur quo anno in temerata Virgo Christum peperit; omnesque tandem consentiunt vel anno U. C. 748, 3 olymp. 193, P. Julianæ 3708, et Cæsaris Augusti 39, vel anno proxime sequenti, in lucem editum fuisse generis nostri Reparatorem. Postremam sententiam nos post Norisium, Cappellum, Usserium, Natalem Alexandrum, Gravesonium aliosque permultos, amplexati sumus, pro altera Pagio, Blanchinio, Schelestrateno, cum illustri aliorum eruditorum copia, certantibus.

Sententia igitur nostra Maria primogenitum suum in lucem edidit anno 41 juliano, Cæsaris Augusti 40, U. C. 749, olympiadis 193 anno 4, P. Jul. 4709, et quinto ante æram communem ad finem properante, VIII kalend. jan. *Augusto XII* et *L. Cornelio Sylla coss.* Produximus vero sententiæ hujus nostræ munimenta cum lib. XXVI *Theologicarum disquisitionum*, cap. II, tum in dissertationibus chronologicis, quas prælo commisimus.

At vulgaris æra progreditur a kalendis januarii anni 46 juliani, C. Augusti 45, U. C. 754, olympiadis 195 anno primo, Per. Jul. 4714, solido quadriennio post Christi Nativitatem.

Apertissime enim viri clarissimi, Petavius, lib. XI *De doct. temp.*, cap. XXIX, Norisius, in *Dissert. de duobus Nummis* Diocletiani et Licinii, et Pagius ad annum Ch. 284, demonstrarunt æram diocletianam, seu martyrum alexandrinorum, incipere a consulatu *Carini Augusti II* et *Aurelii Numeriani A. II*, id est, a prædicto anno 284, P. Jul. 4997 et U. C. 1037. Detractis itaque ab æra Diocletiani annis 283, qui præcesserunt ab exordio æræ christianæ usque ad imperium ejusdem Diocletiani, residuus erit annus P. Jul. 4714, et U. C. 754, in quo proinde rectissime constituuntur ipsius christianæ æræ principia.

Hæc vulgaris æra eadem est cum illa quam dionysianam appellitant. Dionysius enim Exiguus loco cycli annorum 95, quem S. Cyrillus cœpit ab anno 153 Diocletiani, ær. chr. 436, ac terminavit in anno Diocletiani 247, Christi 530, induxit cyclum victorianum annorum 532, suisque cyclis noluit memoriam imperii persecutoris innectere, sed magis elegit ab Incarnatione Domini tempora prænotare, ut Dionysius ipse testatur in sua ad Petronium epistola. Quum autem idem Dionysius cyclos suos inchoaverit ab anno Diocletiani 248, et æræ chr. 531, ut ibidem Dionysius declarat, et docet quoque Venerabilis Beda, *De rat. temp.*, cap. XLV, sequitur annum 1 cycli Dionysii esse annum julianum 45, qui proxime initia æræ christianæ præcessit, et eundem cyclum ab æra dionysiana discrepare, ut demonstrat Petavius lib. XII *De doct. temp.*, cap. II; imo vulgaris æræ non Dionysium revera auctorem fuisse, sed Bedam, quemadmodum in *dissert. III De cyclo paschali Ravennate*, cap. V, animadvertit Norisius.

In eo tamen a Bedæ computo discrepamus, quod is a Christi Domini conceptione, non ab ejus Nativitate, seu potius neglectis diebus septem anni exeuntis, a proximis kalendis januariis annos christianæ epochæ supputamus. Quanquam rationem illam computandi annos a dominica Incarnatione Orientis Ecclesiæ, et diu in publicis monumentis Florentini aliique servaverint. Imo Pisani ad nostra usque tempora unum annum æræ conceptionis Domini addiderunt, fortasse enumerationem